

Rutiner vid brister i trikinhantering

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Ta del av information om hur du ska agera när en företagare inte följer de trikinbeslut som Livsmedelsverket har fattat vid anläggningen.

Vilka anläggningar berörs?

Denna handledning gäller endast hanteringen vid anläggningar som omfattas av ett

- "Beslut om godkännande av förfarande för att säkerställa att inga delar av slaktkroppar från djur mottagliga för trikinos avlägsnas från lokalerna förrän resultatet av trikinundersökningen har visat sig vara negativt" - fortsatt kallat trikinbeslut.

Sådana beslut påverkar vid vilken tidpunkt slaktkropparna kan kontrollmärkas. Beslutsunderlaget finns som en Word-mall.

Vid vissa av de berörda anläggningarna har det även fattats

- "Beslut om kontrollmärkning av slaktkroppar" (LIVS 077) - fortsatt kallat delegationsbeslut.

Sådana beslut påverkar vem som får utföra kontrollmärkning av slaktkroppar.

Trikinprovtagning och kontrollmärkning

Trikinprovtagning utgör en del av besiktning efter slakt och ska därmed betraktas som offentlig provtagning. Men i de flesta fall är det slakteriföretagaren som tar ut proverna och ser till att de skickas för analys. Besiktningen är inte avslutad förrän provsvar föreligger och slaktkroppar får som huvudregel därför inte kontrollmärkas förrän negativt resultat har kommit.

Däremot finns möjlighet att tidigarelägga kontrollmärkningen om det på slakteriet finns ett förfarande för att säkerställa att inga delar av slaktkroppar som undersökts avlägsnas från lokalerna förrän resultatet av trikinundersökningen har visat sig vara negativt och detta förfarande har godkänts av den behöriga myndigheten. Se artikel 48.2 a i förordning (EG) 2019/627 samt artikel 4.3 i förordning (EU) 2015/1375.

Livsmedelsverket godkänner sådana förfaranden genom att fatta ett så kallat trikinbeslut - "Beslut om godkännande av förfarande för att säkerställa att inga delar av slaktkroppar från djur mottagliga för trikinos avlägsnas från lokalerna förrän resultatet av trikinundersökningen har visat sig vara negativt".

Granska rutiner för trikinbeslut

Om en företagare inte följer sitt godkända förfarande får inte heller kontrollmärkning ske förrän det finns ett negativt provsvar.

Hantering av brister i företagares förfaranden

Det är myndigheten som ansvarar för trikinprovtagningen. Därför ska myndigheten regelbundet övervaka företagaren när provtagningen har överlåtits. Denna övervakning sker som en inspektion som planeras ut minst en gång om året men som även kan vara händelsestyrd:

Anvisning Inspektion Trikin kontroll

lakttagelser som görs vid en sådan inspektion kan även leda till bedömningen att trikinbeslut ska återkallas utöver att utgöra grund för en avvikelse. Vissa av de rutiner som har ett direkt samband med trikinbesluten ingår dock inte i en vanlig planerad inspektion av trikinprovtagningen, exempelvis företagarens kontroll av trikinsvaren. Om kontrollpersonalen upptäcker sådana brister kan det bli aktuellt med återkallande av trikinbeslut utan att en vanlig avvikelse rapport skickas till företagaren. Hur brister enligt ovan bör hanteras, oberoende om de även hanteras som avvikelse eller inte, beror på om Livsmedelsverket endast har fattat ett trikinbeslut eller om det har fattats både ett trikinbeslut och ett delegationsbeslut.

Nedan beskrivs de två olika tillvägagångssätt som bör tillämpas.

Anläggningar vid vilka det endast har fattats "trikinbeslut"

I detta avsnitt får du veta vad som gäller för anläggningar som omfattas av ett så kallat trikinbeslut - "Beslut om godkännande av förfarande för att säkerställa att inga delar av slaktkroppar från djur mottagliga för trikinos avlägsnas från lokalerna förrän resultatet av trikinundersökningen har visat sig vara negativ", men saknar ett så kallat delegationsbeslut - "Beslut om kontrollmärkning av slaktkroppar (LIVS 077)".

Vid dessa anläggningar finns det inte något behov av att omedelbart återkalla trikinbeslutet vid upptäckta brister i företagarens förfaranden, eftersom det endast är officiell veterinär (OV) eller officiell assistent (OA) som får utföra kontrollmärkningen. OV och OA kan då säkerställa att provsvar kommit innan kontrollmärkningen sker.

Hantering av bristen bör därför syfta till att företagaren återgår till korrekta förfaranden, så att kontrollmärkning även fortsättningsvis kan ske innan det finns ett resultat från trikinundersökningen. Trikinbeslutet bör bara återkallas om detta inte är möjligt.

Här följer handläggningsgången vid brister i trikinhantering för dessa anläggningar.

- I akutskedet ska OV/OA sluta kontrollmärka slaktkroppar innan svar från trikinprovtagning finns.
- Skapa ett manuellt ärende i Edit och knyt det till fastigheten i systemet (=anläggningen).
- Skapa ett övervägande om att återkalla trikinbeslutet enligt "övervägandemallen" i Word. I övervägandemallen finns markerade avsnitt som ska anpassas efter omständigheterna i ärendet och där bristerna ska beskrivas. Om övervägandet har samband med en kontroll där avvikelser avseende trikinprovtagning har konstaterats räcker det att hänvisa till kontrollrapporten istället för att beskriva bristerna en gång till. Övervägandet utgör myndighetens dokumentation över bristerna jämförbart med dokumentationen av "vanliga" avvikelser i en inspektionsrapport. Kontakta teamchef innan du skickar övervägandet. Övervägandet sparas ner i det manuella ärendet och skickas till företagaren för att uppmärksamma denne på bristerna och konsekvenserna av ett återkallande av trikinbeslutet.
- När yttrandetiden har löpt ut har det antingen:

a) inkommit ett yttrande från företagaren, av vilket det framgår att företagaren avser att tillämpa de förfaranden som godkänts genom trikinbeslutet, eller

b) inte inkommit något yttrande alternativt så har företagaren yttrat sig, men inte lämnat en försäkran om att förfarandena tillämpas och kommer att tillämpas även framöver.

Om a). Verifiera att korrekta förfaranden kring trikinprovtagning och hantering av provsvar kommit igång. Kontrollmärkning kan åter ske innan trikinsvar finns. Meddela företaget skriftligt att ärendet avslutats och övervägandet dragits tillbaka. Avsluta därefter det allmänna ärendet.

Om b). Återkalla trikinbeslutet enligt "Beslut om att återkalla trikinbeslut" som finns som Wordmall. Därmed försvinner möjligheten att kontrollmärka slaktkroppar innan provsvar finns till dess att ett eventuellt nytt beslut har fattats. Slaktkroppar ska alltså märkas först när negativt resultat föreligger. Lägg in beslutet om återkallande i samma ärende som övervägandet. Avsluta därefter det allmänna ärendet.

När trikinbeslutet har återkallats har företagaren möjlighet att ansöka om ett nytt sådant beslut. Företagaren informeras om denna möjlighet i det skriftliga beslutet.

Anläggningar vid vilka det har fattats "trikinbeslut" och "delegationsbeslut"

I detta avsnitt får du veta vad som gäller för anläggningar som omfattas av ett så kallat trikinbeslut - "Beslut om godkännande av förfarande för att säkerställa att inga delar av slaktkroppar från djur mottagliga för trikinos avlägsnas från lokalerna förrän resultatet av trikinundersökningen har visat sig vara negativ", och så kallat delegationsbeslut - "Beslut om kontrollmärkning av slaktkroppar (LIVS 077)".

Målet bör vara att företagaren återupptar korrekta förfaranden. Det saknas dock möjlighet att genom ett övervägande om att återkalla trikinbeslutet sätta press på företagaren att återuppta korrekta förfaranden. Det beror på att tidigare fattade beslut fortsätter att gälla under övervägandetiden, vilket innebär att företaget kan fortsätta att kontrollmärka slaktkroppar redan innan resultatet av en eventuell trikinundersökning finns.

Trikinbeslutet ska återkallas så snart brister har konstaterats för att säkerställa att endast trikinundersökta slaktkroppar hanteras vidare.

- I akutskedet bör officiell veterinär/assistent muntligen återkalla trikinbeslutet och informera företagaren om att det därmed inte längre är tillåtet att kontrollmärka slaktkroppar av djur mottagliga för trikinos innan negativt resultat av eventuell trikinundersökning finns. Informera även företagaren om att hen kan yttra sig redan när det muntliga beslutet meddelas. Observera dock att det muntliga beslutet gäller oavsett yttrandet.
- Skapa ett manuellt ärende i Edit och knyt det till fastigheten i systemet (=anläggningen). Dokumentera eventuellt muntligt yttrande från företagaren som en tjänsteanteckning. Har yttrandet lämnats skriftligt ska det diarieföras.
- Skapa ett återkallandebeslut. En mall finns för det skriftliga återkallandebeslutet i Word. I mallen finns markerade avsnitt som ska anpassas efter den aktuella situationen och där brister i företagets rutiner ska beskrivas. Återkallandebeslutet utgör myndighetens dokumentation över bristerna jämförbart med dokumentationen av "vanliga" avvikelser i en inspektionsrapport. Ta kontakt med teamchefen innan beslutet om återkallande skickas.
- När trikinbeslutet har återkallats har företagaren möjlighet att ansöka om ett nytt sådant beslut. Företagaren informeras om denna möjlighet genom en bilaga till beslutet om återkallande.

Företagaren ansöker om ett nytt trikinbeslut

Rutinen för hur man granskar ansökan inför ett trikinbeslut ska följas.

Granska rutiner för trikinbeslut

Om förfarandena bedöms som ändamålsenliga och tillämpas ska ett nytt trikinbeslut fattas och meddelas till företaget. Kontrollmärkning kan åter ske innan negativt resultat av eventuell trikinundersökning finns.

Om förfarandena inte bedöms som ändamålsenliga eller inte tillämpas kan inte ett nytt trikinbeslut fattas och ett beslut om avslag på ansökan ska fattas och det allmänna ärendet avslutas. Kontrollmärkning ska även fortsättningsvis utföras först när ett negativt resultat av eventuell trikinundersökning föreligger.

Företagaren ansöker inte om ett nytt trikinbeslut

Kontrollmärkning ska även fortsättningsvis utföras först när ett negativt resultat av eventuell trikinundersökning finns.

Senast uppdaterad 27 februari 2024 Ansvarig grupp OK_KS